

The background is an abstract, painterly composition of organic, branching shapes. The colors transition from a deep teal and blue at the top to a vibrant orange and red at the bottom, with a greenish-yellow area at the very bottom. The shapes resemble roots or veins, creating a complex, interconnected pattern.

HORVÁTH GÁBOR

a
sza
bad
ság
élet

A SZABADSÁG ÉLET

Horváth Gábor

A SZABADSÁG ÉLET

Horváth Gábor Környezetmérnöki Kft.

Fertőszentmiklós, 2022

© Horváth Gábor, 2022

Borítóterv:
Grafik Dekor

ISBN 978-615-01-6222-5

Kiadja a Horváth Gábor Környezetmérnöki Kft.

Fertőszentmiklós

Felelős kiadó: Horváth Gábor ügyvezető igazgató

Nyomás: OOK-Press Nyomda, Veszprém

TARTALOM

Bevezetés.....	9
A mindennapi élet kérdései	11
A történelemben.....	13
A tudományban és a művészetben.....	20
A mindennapi életben Magyarországon	22
Viselkedési formák.....	25
Családon belül	27
Családok között, akik rokonságban állnak ...	29
Egyén és a közösség között	29
Piaci előnyszerzés.....	30
Modernkori lehetőségek és elvárások.....	31
Az ember saját magának kihasználása	
– a jövő felélése	32
Társadalmak közötti kihasználás	32
Társadalmak globális környezetkihasználása ...	34
Miért csinálja ezt az ember?.....	37
A szabadság	41
A cselekvő ember és teljesítménye.....	45
Az élő a természetben	49
Az élő az emberi világban.....	51
A tevékeny ember felelőssége és hatása.....	55
Az élet nagyszerűsége	59
Záró gondolat	63
Utószó.....	64

*Emlékezve nagyapámra,
aki megjárta az orosz hadifogságot.*

*„Nem azért nem merünk, mert a dolgok nehezek,
hanem azért nehezek a dolgok, mert nem merünk.”*

Seneca

BEVEZETÉS

Figyelve a világ folyását, a fiatalok szenvedélyét, hogy a szabadságot maguk számára biztosítsák, újra és újra felmerült bennem a kérdés, miért ily fontos? (A szabadság megtapasztalása és megélése a magam fiatalságában is nagy erőt jelentett számomra.) Mi köze van ennek ahhoz a három gondolkodásmódhoz, ami fő áramvonulatként jelen van ma a világban? A szociálisan érzékeny felfogáshoz, ami az emberek egyenjogúságát és jólétét állítja előtérbe, a konzervatív felfogáshoz, ami a múltra figyel, az ott létrehozott értékeket viszi tovább (és inkább a korlátokra mutat rá), és e két gondolkodásmód között álló liberalizmushoz, ami a nevében is a szabadságot hirdeti. Amiről sokan úgy vélik, hogy a szociálisan érzékeny felfogáshoz áll közelebb, míg mások meg vannak győződve, hogy a konzervatív eszmerendszer része.

Európában élve és a zsidó-keresztény kultúrát ismerve további kérdések merülnek fel. Már csak azért is, mert Európában a nem keresztény emberek is a zsidó kultúrából származó tízparancs emberi kapcsolatokra vonatkozó részét – mint társadalmilag bevett íratlan szabályt – fogadják

el. (Akkor is, ha ennek betartását csak részlegesen érzik magukra kötelezőnek.) Ezek a parancsok tiltásra épülnek, tehát a szabadságot korlátozzák. Legalábbis így tűnik, egy fiatalnak meg különösen. Hogyan lehet korlátok között élni, miközben tudjuk, hogy az ember életéhez hozzátartozik a szabad döntés? (Továbbá tagadhatatlan, hogy a szabadságnak fontos szerepe volt a mai világ kialakulásában és intézményeinek megszületésében.) A korlátok ellen a fiatalok természetesen láznak és folyamatosan tágítani akarják. A kérdés előbb vagy utóbb felmerül: meddig lehet? Hol vannak a határok?

De mi is ez a szabadság? Hogyan értelmezhető? Hogyan jelent meg a korábbi időszakokban? Mit jelent a mai ember számára? Hogyan van jelen a mindennapjainkban?

Kedves Olvasó! E bevezető után egy kis utazásra invitálom. Nem lesz hosszú az oldalak számában, de talán elég lesz arra, hogy bepillantsunk a történelmi időkbe és mindennapi kapcsolatainkba. Hogy érdemes lesz-e? Ezt utólag lehet eldönteni. Csak az kövessen, aki már eleget élt hozzá, és tudja, hogy a mindennapi élet nehézségeit és problémáit felelősséggel, munkával és kitartással lehet megoldani. A többieknek azt kívánom, hogy tudjanak becsülettel élni, és csak akkor olvassák, ha már belefáradtak a világba, hiszen addig úgysem fogják elhinni, és talán még megérteni sem az itt leírtakat.

A MINDENNAPI ÉLET KÉRDÉSEI

Az ember kettős világban él, ezért állandóan döntésre kényszerül. A rövidtávú – könnyűnek és jónak tűnő – dolgok általában ellentétben állnak a nehézségek felvállalásával és a hosszú távú feladatokkal, azok előnyeivel. Az előbbiek az embert arra csábítják, hogy a könnyebb utat válassza. A ma emberének erre sokkal nagyobb lehetősége van, mint a régieknek, mivel viszonylag kevés munkával is a társadalomban megtermelt javak nagy hányadához juthat hozzá. A társadalom úgy épül fel, hogy akinek van pénze, az gyakorlatilag minden fontosabb anyagi dologhoz hozzáférhet. Igen, de kinek van pénze? És mennyi?

Fiatalkorban a kötelességektől történő megszabadulás felszabadult embereket szül, akik nagyvonalúak, könnyen költik a pénzt, a régi szokások kevésbé kötik őket. Ezek mellett az emberek mellett mindenki szívesen időzik. Sok ember ilyenkor kivirul, nem nyomasztja a feladat – a tanulás és a felelősség. Ha dolgozik, rutinszerűen képes végezni a munkáját a korábban megszerzett képességeinek köszönhetően – így nincs min aggódnia. Tapasztalatom szerint ez az érzés akkor jelentkezik, amikor a fiatalok munkába állnak és megfelelő keresettel rendelkeznek, vagy éppen az egyetem és főiskola másod-harmadévvét járják. Már nem nyomasztja őket az egyetem el nem végzésének a veszélye, a világ 'bajai' pedig – úgy gondolják –, hogy másra tartoznak, illetve elég lesz később foglalkozni velük, most élvezzük az életet.

VISELKEDÉSI FORMÁK

A XX. századi magyar történelem sok-sok nehézséget hozott a nemzetnek. Az utolsók egyike, az ún. szocializmus volt. Annak is egy speciális esete. A kommunizmus Szovjetunióban kifejlesztett modellje csak részben lett átültetve hazánkba. És ennek formája egészen más volt, mint a többi kommunizmust építő ország rendszere. (Nem egy felmérést végeztek a 2000-es évek elején, ami azt mutatta, hogy a magyar társadalom nagymértékben eltér a környező volt kommunista országokétól.) És a kimutatások nem pozitív irányt mutattak az általános vélekedéssel szemben. Mint később megmutatom, a társadalom korábbi belső struktúrája – viselkedési normái – egészen a XX. század első évtizedétől fennálltak. Sőt bizonyos sztereotípiák az 1700-as évek végétől.

Pedig ez a berendezkedés – az ún. gulyáskommunizmus –, folyamatosan azt hirdette magáról, hogy jobb, mint a környező kommunista országok rendszere. A Nyugat dicsérte. Itt jobb volt élni, és itt volt az embereknek szabadságuk – hirdették. És valóban magasabb termelési hatékonyság, szebb megoldások születtek, és jobban éltek. De mihez képest?

Magyarországon az 1970-es években kialakult egy új társadalmi réteg: a párton kívüli értelmiség, aki magának különutas megoldásokat kért és kapott [Konrád György – Szelényi Iván: Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz. Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, Bern, 1978.].

A szabadságot, aki megélte, nagyon nehezen tud lemondani róla. De ez a szabadság, nem az a szabadság, amit az emberek ma élvezni akarnak. Ezt nem élvezni, hanem megélni lehet és kell. Ez a rövid írás a múlt buktatóin keresztül a jelenbe vezet és a szabadság által megélt életről szól, annak szépségéről és nagyszerűségéről.

„Fogolynak kellett lennem, hosszú esztendőig fogolynak, amíg megtanultam, hogy a szabadság nem az a nyegle kötetlenség, aminek hittem, hanem valami más.”

Örkény István: A főváros dicsérete

Elég nehezen szántam rá magam az olvasásra, kár volt. Borzongató, lélekkel teli írás.

Hatos János történész

ISBN 978-615-01-6222-5

9 786150 162225